

REACTIES OP CONCEPTRAPPORT

De Onderzoeksraad voor Veiligheid heeft het conceptrapport voorgelegd voor commentaar aan de betrokken partijen. In onderstaand overzicht staan de opmerkingen die niet zijn verwerkt.

De onderstaande opmerkingen zijn afkomstig van de melder. Een deel van zijn opmerkingen zijn hier niet opgenomen omdat ze verwijzen naar personen of mogelijk vertrouwelijke informatie bevatten. Om dezelfde redenen zijn enkele van de hier opgenomen reacties geredigeerd. Ook zijn opmerkingen die buiten de scope van het onderzoek vallen niet opgenomen in deze tabel, evenmin als opmerkingen over taal of andere detailkwesties.

Hst / paragraaf	Tekst	Opmerking en onderbouwing	Reactie Onderzoeksraad
1	"... nog bestaan"	<p>Toevoeging: "en zo niet, per wanneer de tekortkomingen zijn verholpen"</p> <p>Op 17 september 2009 heeft xxx in het bijzijn van de OIO de onderzoeksmethodiek van de OVV voorgelegd. Er is benadrukt dat er gekeken zou worden of de gemelde situaties/incidenten verholpen waren en zo ja, sinds wanneer dat zo is.</p> <p>In de instemmingsbrief van de melder wordt dit dan ook genoemd: "De OVV gaat met zijn onderzoek eerst uit van het heden om vervolgens terug te kunnen kijken op het verleden en zal zijn rapport openbaar maken."</p> <p>Ook de instemmingsbrief van Defensie vermeldt dit: "De OVV kan een onderzoek per direct starten waarbij de volgende onderzoeksvragen aan de orde komen: 1. Hoe is de huidige stand van zaken? Zijn de procedures en cultuur nu op orde? 2. Hoe was dit in het verleden? (terugkijken/waarschijnlijkheidsoordeel)."</p>	De Onderzoeksraad voor Veiligheid heeft alle voor het onderzoek relevante informatie ingezien. Over zaken uit het verleden die niet meer objectief zijn vast te stellen kan de Raad geen uitspraak doen. De reactie wordt niet overgenomen.
2.1		Zoals het organogram op blz. 11 aangeeft, is er ook een Afdeling Luchttransport en Tankeroperaties (ALTO). De taken en verantwoordelijkheden van ALTO worden in paragraaf 2.1 niet genoemd.	De opmerking is correct, maar de rol van ALTO komt niet aan de orde in de lijst van negentien punten die de scope van het onderzoek vormen en is daarom niet relevant voor dit onderzoek.
2.1	"Terwijl de andere werd ingezet voor het Nederlandse detachement op 'Camp Mirage' in de Verenigde Arabische Emiraten"	De inzet t.b.v. FSE Mirage begon op 3 januari 2009. Die dag werd de C-130 overgevlogen en kwam het detachement aan. De eerste missie werd gevlogen op 6 januari 2009.	Inhoudelijk correct maar het voorbereiden van de missie start eerder dan de eerste vlucht. De reactie wordt niet overgenomen.
2.1	Tabel 1, "Nov. 2008 - Apr. 2011"	Wijziging: "Jan. 2009 - Apr. 2011"	Inhoudelijk correct maar het voorbereiden van de missie start eerder dan de eerste vlucht, derhalve wordt de reactie niet overgenomen.
3.1	"Na de melding in maart 2011"	Wijziging: "na de schriftelijke melding op 11 maart 2011"	Het gaat om de melding van de lijst van 19. Inhoudelijk niet relevant of dit om een mondelinge of schriftelijke melding gaat.
3.1	"vermeende veiligheidsgebreken"	Toevoeging: "en specifieke incidenten"	De Onderzoeksraad voor Veiligheid heeft op aangeven van de melder onderzoek gedaan naar de 19 vermeende veiligheidsgebreken. Andere voorvallen zijn wel gemeld maar maakten geen deel uit van vermeende nog bestaande veiligheidstekorten. De reactie wordt niet overgenomen.
3.1	Tabel 2, meldingnummer 3: "Afwijken van de procedures voor het opstijgen in missiegebied"	De melding betreft een gevaarlijke, onnodige vluchtfase en een gevaarlijke daling, niet het "afwijken van procedures".	Inhoudelijk mogelijk correct, maar afwijken kan alleen maar van bestaande procedures. Er is vanuit de procedure gekeken. De Raad heeft dit dan ook niet overgenomen.

Hst / paragraaf	Tekst	Opmerking en onderbouwing	Reactie Onderzoeksraad
3.1	"Drie meldingen (geel ... van dit onderzoek.6"	Ik deel de mening van de OVV dat openbaarmaking van meldingnummers 2 en 7 de veiligheid van het Koninkrijk zou kunnen schaden. Voor wat betreft meldingnummer 10 deel ik die mening niet, omdat Defensie vergelijkbare incidenten van nog serieuze aard zelf naar buiten brengt.	Het Ministerie van Defensie is verantwoordelijk voor het classificeren van informatie. Met inachtneming van de Rijkswet Onderzoeksraad voor Veiligheid maakt de Onderzoeksraad geclassificeerd materiaal niet openbaar.
3.1	"mochten ze zich nu voordoen, gereguleerd zijn"	Toevoeging: "en per wanneer dat zo is" ? Er is door de OVV expliciet aangegeven dat er per melding, wanneer zaken nu op orde zijn, zou worden teruggekeken per wanneer dat zo is.	De Onderzoeksraad voor Veiligheid heeft alle voor het onderzoek relevante informatie ingezien. Over zaken uit het verleden die niet meer objectief zijn vast te stellen kan de Raad geen uitspraak doen. De reactie wordt niet overgenomen.
3.2	Conclusie melding 1	In de conclusie mis ik de visie van de OVV op de manier waarop de nadering is uitgevoerd en, of de (atmosferische) omstandigheden ten tijde van het incident die nadering toelieten: Een VFR manoeuvre tijdens een IFR clearance en nadering, zonder communicatie met de luchtverkeersleiding, en zonder (grond)zicht.	De Raad heeft de oorspronkelijke melding onderzocht die ging over de vraag of het is toegestaan te veranderen tussen IFR en VFR. De vraag in de opmerking valt buiten de scope van het onderzoek.
3.2	Referentiedocumenten en bijbehorende tabel	SOP C-130: datum en versie? TOP C-130: datum?	Zoals vermeld in het rapport zijn alleen de huidige versies voorzien van een publicatienummer. Eerdere versies zijn wel aangetroffen (en werden ook gebruikt) maar zonder specifieke datum (wel jaartal).
3.2	"het afwijken van de procedure(s)"	Het betreft hier niet het afwijken van procedures: die waren niet vastgelegd. Het betreft hier een gevaarlijke, onnodige manoeuvre.	De melder stelt dat er geen procedures aanwezig waren. De Onderzoeksraad heeft vastgesteld dat er wel procedures waren, alleen geen geborgde versie.
3.2	"De tactische operatie procedures"	Mijns inziens verdient dit toevoeging van de datum waarop er "tactische operatie procedures" zijn ingevoerd. Ten tijde van het incident, 17 februari 2009, was er geen TOP of een vergelijkbaar document in gebruik op 336 squadron waarin de "procedure" was omschreven.	De melder stelt dat er geen procedures aanwezig waren. De Onderzoeksraad heeft vastgesteld dat er wel procedures waren, alleen geen geborgde versie.
3.2	"De SOP C-130 beschrijft daarnaast hoe te achterhalen waarom een bemanningslid niet reageert."	Slechts het "achterhalen waarom een bemanningslid niet reageert" voldoet, in een situatie zoals dit specifieke incident, niet. 's Nachts, zonder enige visuele referentie (dus ook geen grondzicht) is er te weinig, of zelfs helemaal geen tijd om te achterhalen waarom een bemanningslid niet reageert wanneer op een hoogte van 400 voet een (versnellende) daling wordt ingezet en het terrein voor het vliegtuig niet zichtbaar is.	De Onderzoeksraad heeft de opmerking nader bekeken. De genoemde werkwijze is opgenomen in de OM-A, sectie 8. De reactie wordt niet overgenomen.
3.2	"In het geval ... vervolgens te handelen"	De procedures voorzien slechts in analyse.	Deze opmerking is nader bekeken en onjuist gebleken.
3.2	"Bij uitzending met ... tijd wordt uitgezonden"	Melding 8 en 11 betrof de situatie ten tijde van de uitzending naar FSE Mirage, een detachement. Heeft de OVV vast kunnen stellen of de organisatorische borging er al was ten tijde van de meldingen en zo ja, of de borging heeft gewerkt?	Vastgesteld is dat het nu geregeld is voor detachement, maar de vraag blijft voor zogeheten single aircraft-missies (zie rapport).
3.2	"het gebruiken van verkeerde gegevens voor de ballistische eigenschappen van parachutes"	Wijziging: "Het niet bekend zijn van de ballistische eigenschappen van de gebruikte parachutes", zoals de melding letterlijk stelt.	Zoals vermeld in het rapport zijn de meldingen niet geheel letterlijk overgenomen.
3.2	"De behoefte aan ... 336 Squadron onderkend;"	Jarenlang heb ik benadrukt dat er een communicatiestandaard moest worden vastgelegd voor meer dan een beperkt aantal situaties zoals vermeld in de SOP's van februari 2010. Pas in de SOP's van maart 2013 is een uitgebreide(r) communicatiestandaard opgenomen.	Melder geeft hiermee aan dat het sinds 2013 in orde is.
3.2	"opleiding en training"	Heeft de OVV vast kunnen stellen of er ten tijde van de melding sprake was van theoretisch onderricht v.w.b. tactisch opereren?	In het onderzoek zijn verschillende trainingen besproken. Het gaat om de vraag of iemand integraal tactisch bevoegd is, dat wil zeggen theoretisch en operationeel.
3.2	Melding 19	Zoals de melding stelt, heb ik ook bij terugkeer in Nederland melding gemaakt van de problemen op het gebied van militaire veiligheid in het uitzendgebied. Zowel bij Bureau Inlichting en Veiligheid (BIV) als per e-mail aan de functionaris naar wie ik werd doorverwezen. Heeft de OVV kunnen vaststellen of hier iets mee is gedaan?	Het Ministerie van Defensie is verantwoordelijk voor de interne afhandeling van meldingen. De Onderzoeksraad maakt geen geclassificeerde informatie openbaar.

Hst / paragraaf	Tekst	Opmerking en onderbouwing	Reactie Onderzoeksraad
3.2	Meldingnummer 12	Meldingnummer 12 kan mijns inziens niet worden samengevoegd met meldingnummers 9 en 13. Meldingnummer 12 betreft specifiek de (omgang met) dreiging tegen een vliegtuig dat zich in de lucht bevindt. Samenvoegen met meldingnummer 18 is meer op zijn plaats.	Bij de groepering van meldingen heeft de Onderzoeksraad een andere keuze gemaakt. De suggestie wordt dan ook niet overgenomen.
3.2	"Voorafgaande aan een ... opleiding en instructie."	Deze missiegebonden opleiding is erg algemeen en voor iedere militair hetzelfde, ongeacht de functie. Hoofdzaken zijn "drink niet uit de kraan" en "loop niet verder als je een bordje 'Mijnen' ziet". Er wordt geen aandacht besteed aan situaties die zich specifiek met een vliegtuig (met of zonder passagiers aan boord) kunnen voordoen.	Het beeld van de melder wordt, op grond van het uitgevoerde onderzoek, niet gedeeld door de Onderzoeksraad. Daarom wordt de reactie niet overgenomen.
Bijlage C	"Scope of operation and operational environment"	Verduidelijking: wat wordt bedoeld met "scope of operation" ?	Deze term is van Defensie en ontleend aan de MAR-OPS, waarbij voor een bepaalde regeling of procedure het werk- / aandachtsgebied wordt gedefinieerd.
Overig	Horen collega	Tijdens het gesprek op 14 november heb ik desgevraagd enkele collegae genoemd die mijns inziens in het onderzoek gehoord zouden moeten worden. Onder hen was xxx. Ik heb begrepen dat deze persoon niet door de OVV is gehoord. Ik wil de Raad bij dezen met klem verzoeken om dit alsnog te doen.	De Onderzoeksraad heeft aanvullend met de betrokkene gesproken.
Overig	eisen met betrekking tot onderricht	Heeft de OVV kunnen vaststellen hoe het theoretisch onderricht voor specifieke operaties en kwalificaties er uit ziet, of het voldoet, en sinds wanneer er sprake is van een (adequate) theorieopleiding ?	In het onderzoek is vastgesteld dat in het genoemde onderricht (training, opleiding) is voorzien.